

Oponentský posudek disertační práce:

R. Kanócz, Hra – tvář poslední situace?

doc. PhDr. Ladislav Benyovszky, CSc.

In medias res:

Předložená disertace je pokusem o nekompromisně nereduktivní bezprostřední myšlení *nejzazšího, absolutního*¹. Autor ji chápe jako "projekt a základy...univerzální teorie", jíž usiluje vyzdvihnout "univerzální povahu situace jako takové"(66), jako "univerzální teorii smyslu" (169), "obecnou teorii smyslu" (129), jako teorii "dění smyslu vůbec" (83 aj.) Vzhledem k tomu, že se tím míní "univerzální povaha situace vystupování ("jevení se", "bytí tu", "postřehovanosti") vůbec něčeho a principy "konstituce" všeho toho, co může vystupovat" (127), jde vlastně o pokus, co možná nereduktivně představit "nejzazší rámec" (129), tzn. "univerzální pohyb zjevování" (71), "samotnou situaci zjevnosti" (146), o to, "vypracovat co nejobecnější teorii jevení" (166).

Úkolem posouzení je proto především vzájemně související trojíc: Vyjádření se k možnosti takového myšlení, posouzení konkrétní podoby a skladby vypracování, a – na základě toho – posouzení práce jako práce disertační. Ohledně konkrétního vypracování projektu a jeho možnosti zde uvedu jen to, ohledně čeho nemám jasno (nebudu rekapitulovat práci) a čemu bych tudíž byl rád, kdyby se autor na obhajobě stručně věnoval:

1. Nejobecnější vymezení hry (té "tváře bytí", smysluplnosti situace, která je konkrétním autorovým výkladovým východiskem) jako "autonomního rozhodování se o něčem" (7) a v souvislosti s tím určení veškerého dění bytí jako "rozhodování se o tom, co vůbec je, resp. bude, v nejširším slova smyslu přítomné, co se bude jevit" (31), mám za dostatečně široké vzhledem ke smyslu toho, co označujeme jako "hra", i tomu, co jako "hru" vymezují (autorem komplexně zkoumaní) myslitelé hry, možná však *nikoli za dostatečně úzké*. Zajímal by mne proto především autorův náhled na vztah k představě *působnosti, způsobování, zdůvodňování*, tzn. "*kauzality*" v nejobecnějším slova smyslu, zvl. vzhledem k významovému rysu "neuchopitelnosti jednoznačné závaznosti dějství", který v "hravosti" (viz autor sám s. 12) též významově zaznívá.
2. Určení (k metodě "absolutní variace" viz s. 33) "hypoteticky transcendentálních významností" (167) situace jako takové (též: invarianty dění smyslu (33)):

-*dění samo* (167) - "každé bytí tu, nakolik je děním, má průběhový charakter"(34)

a dále diference:

určité/neurčité

přítomné/nepřítomné

---

¹ Toto nebezpečné slovo se v práci nevysktuje, je posuzovatelovo

*celkové/částecné
dělané mnou/ dělané samo
vhodnější/ méně vhodné (vše 33-34, sr167)*

Vzhledem k tomu, že autor píše, že "výše uvedený výčet toho, co se mi zatím zdá nereduktivně patřit k dění smyslu, se snaží o úplnost" (35), vznikají mnohé otázky ohledně vypracování vzájemných vztahů, možností vzájemné redukce, atd., které na obhajobě nelze řešit. Proto otázka jen ohledně toho, co "bije do očí": Jak to stojí s *protikladem (Gegensatz)* a *jak to stojí s časem* (viz postulát otevřené budoucnosti)?

3. Připomenu jednu ze zásadních Schellingových námitek Hegelovi z "Dějin novější filosofie": "Domnělá nutnost myslet bytí vůbec a v tom bytí veškerá jsoucna, je však pouhé předstírání, protože žádné bytí vůbec není..." Námítka je vcelku vzata neoprávněná proto, protože Hegel si pro *univerzální myšlení bytí* (promyšlení svéhybné onto-logické souvislosti, tzn. dění lidského smyslu světa, tzn. dění *ducha*) vypracoval fenomenální oprávnění, jímž je *Fenomenologie ducha*. Nicméně námitku připomínám proto, že je otázkou, *zda vůbec samo úsilí co možná nereduktivně představit univerzální dění smyslu není samo redukcí proto, že jen za jistých podmínek může takto vystoupit, a ne naopak, že by redukcí bylo jen jeho vystoupení jako specifického*. Je nutně reduktivní právě jen myšlení z nějaké již "tváře"?

Hodnocení disertace: Disertace Roberta Kanócze je pozoruhodná především svou hlubokou filosofičností. Autor v ní jednoznačně prokázal schopnost samostatného filosofického myšlení, velmi širokou znalost odborné literatury a suverénní schopnost tvůrčím způsobem se z ní učit a s ní pracovat. Jeho potenciální další práci v oboru považuji za příslib pro rozvoj filosofie v Čechách. Práci doporučuji k obhajobě a především pro důslednost jejího uvažování navrhuji hodnotit ji jako *výbornou*.

V Praze 20.8.2018